

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs III. Vtrum Angeli in corporibus assumptis opera vitæ exercent.
artic. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

Corpora quae ab Angelis assumuntur non solum esse mixta perfecta.

Ex his omnibus constat, corpora ab Angelis assumpta non esse mixta habentia formam substantialem eorum corporum mixtorum, quorum similitudinem referunt. Nec enim tam facile possunt generari (imò, si sit sermo de corpore humano, aut de alterius animalis perfecti, non possent virtute daemonis, aut etiam Angeli boni, applicando actiua passivis fabricari: eò quod necessarius sit concursus alterius animalis eiusdem speciei tamquam causae particularis) neque tam facile resoluerentur ac disparerent, quam facile constat evanescere, ex historia Raphaelis, Tobiae 12. Sunt verò, vt plurimum eiusmodi corpora mixta imperfecta, non solum quia consistat aëre condensato, sed etiam quia habere solent permixtos vapores & exhalationes: quae omnia facile dissoluntur & evanescent, redeuntque ad suam pristinam dispositionem. Haec de secundo.

D. Cyr. & quorundam aliorum sententia.

Deum nunquam assumptis corpus eo modo quo Angeli.

Quod attinet ad tertium, D. Cyprianus lib. 2. aduerlus Iudaeos cap. 5. in lib. aduerlus Praxeam. Gregorius Nazianzenus in tractatu de fide, & D. Hilarius 4. de Trinitate, putant, Deum in assumpto corpore visibilem apparuisse aliquando Patriarchis, Moyse, & Prophetis. Dicendum tamen est, Deum neque in veteri, neque in nouo testamento assumptis corpus eo modo, quo illud assument Angeli. Etenim in veteri testamento, Angeli erant, qui in corporibus assumptis personam Dei gerebant; vt docent, ac probant egregie Dionysius 4. cap. caelestis hierarchiae, D. Hieronymus ad Galatas 3. Augustinus 3. de Trinitate capite ultimo, quod idem reperit lib. 4. capite ultimo. Et Gregorius in praefatione Moralium capite 1. constatque ex sacris literis, Quamuis enim Exodi capite 3. dicatur, Dominum apparuisse Moyse in flamma ignis de medio rubi, dixisseque illi: *Ego sum Deus Abraham, &c.* Stephanus tamen Actorum capite 7. docet, fuisse Angelum qui personam Dei agens, cum Moysse loquebatur. Licet etiam Exodi capite 19. & 20. narretur, Dominum tradidisse legem Moyse: Paulus tamen ad Galatas capite 3. ait, *legem ordinatam fuisse per Angelos in manu mediatoris*, hoc est, Moyse, qui mediator erat inter Deum & populum. Et ad Hebraeos 2. de eadem lege ait: *Si enim, qui per Angelos dictus est sermo, &c.* Idem ex ipsomet contextu Scripturae Genes. 22. ostendit egregie Augustinus 3. de Trinitate cap. ultimo, de apparitione illa, quando Deus Abrahamo praecipit immolationem proprii filij Isaac.

Corpora in quibus Spiritus sanctus visibiliter apparuit, nec ab Spiritu sancto, nec ab Angelis fuerunt assumpta.

Quod ad apparitiones Dei in nouo testamento attinet, vt quando Spiritus sanctus apparuit super Christum in specie columbae, & in die Pentecostes super Apostolos in specie linguarum, dicendum est cum Augustino 2. de Trinitate capite 6. & libro 4. cap. ultimo, & epistola 102. corpora illa ministerio Angelorum formata fuisse, vt praesentiam Spiritus sancti representarent. Quia ergo non ab Spiritu sancto tamquam à causa particulari formata sunt ac mota, non dicuntur assumpta ab Spiritu sancto: tamen Spiritum sanctum praesentem representarent: neque item ab Angelis, quorum ministerio sunt formata, fuerunt assumpta: eò quod non eorum personas, sed Spiritus sancti praesentem se ferebant.

Tandem quod eiusmodi corpora vnita non fuerint Spiritui sancto hypostaticè ostendimus copiose quaest. 43. artic. 7.

ARTICVLVS III.

Vtrum Angeli in corporibus assumptis opera vitae exercent.

CONCLUSIO est. Angeli in corporibus assumptis non possunt exercere opera vitae: possunt tamen exercere in eis quaedam operibus vitae similia. Primum probatur, quia opus vitae est efficienter à principio vitae intrinseco rei, quae mutatur tali operatione vitali: sed Angelus non est intrinsecus corpori inanimato, quod assumit, & in quo exercet operationes, nec efficit cum illo vnium per se: ergo operationes, quas Angelus exercet in corpore assumpto, non sunt vitales. Sicut enim motus baculi, licet fiat à viuente, non tamen est opus vitae, vt est opus manus: eò quod hic fiat à principio intrinseco supposito, cuius pars quaedam est manus; ille verò alius fiat à supposito extrinseco baculo: ita motus, quo Angelus mouet corpus assumptum, licet sit à principio vitae, nempe ab Angelo, quia tamen non est à principio intrinseco supposito illius corporis, sed extrinseco, non est opus vitae.

Secundum probatur, quia Angeli possunt mouere membra corporis assumpti ad modum progressiui motus: ille tamen motus, neque erit opus vitae, cum sit ab extrinseco, & non à principio vitae intrinseco: neque erit propriè motus progressiuus, sed translaticè, & analogicè per similitudinem ad verum motum progressiuum, qui est opus vitae: quare metaphorice sumitur gressus & ambulatio Angelorum, dum Genes. 18. dicitur: *Cum ergo surrexisset inde, direxerunt oculos contra Sodomam, & Abraham simul gradiebatur deducens eos.*

Præterea possunt Angeli formare sonos similes vocibus, & de facto formauerunt in corporibus assumptis: edere tamen illos sonos, nec est opus vitae, cum non fiat à principio vitae intrinseco corporibus assumptis, neque est propriè loqui, sed similitudinariè, ac metaphorice. Atque in hoc sensu intelligendum est, Angelos fuisse locutos ad Abraham, Tobiam, beatam Virginem, &c. Vtrum autem Angeli indigent instrumento habente figuram linguae, labiorum, &c. ad formandos illos sonos similes veris vocibus, si quæras; Respondendum est negatiuè: ore namque & lingua aëris Balaam edidit Angelus huiusmodi sonum: cum tamen os aëri accommodatum non sit ad tales voces edendas. Præterea vox illa de caelo: *hic est filius meus dilectus*: ministerio Angelorum formata est sine ore & lingua: nouerunt namque optimè Angeli eo modo percutere aërem, vt absque ore & lingua sonus ille resulset.

Item possunt Angeli terere cibum in corporibus assumptis, & transmittere illum in partem interiori: quod faciebat Raphael dum comitabatur Tobiam, feceruntque Angeli quos Abraham Genes. 18. hospitio excepit: attamen illud neque erat opus vitae, propter rationem sapè redditam, neque erat verè comedere, vt constat ex illo Angeli Tobiae 12. *Cum essem vobiscum videbar quidem manducare & bibere, sed ego ipse inuisibilis & cibo vitor.* Comedere namque est motu animali maxillarum, linguae, & faucium terere, & transmittere cibum in eam partem, in qua natus sit conuerti in substantiam viuentis, quod pascitur, siue conuertatur, siue non. Quod dico, quia Christus verè comedit post resurrectionem, vt Augustinus 13. de Ciuitate Dei cap. 22. affirmat.

mat : non tamen conuertit cibum in suam substantiam, sed sine vlla concoctione, vllôque sui corporis motu, labi per intestina fecit, nulla parte illius in suam substantiam conuerfa, aut certe cibus ille resolutus in aëream, vel aliam similem substantiam, exhalauit, vt multis magis placeret. Angeli verò nec motu animali corporis assumpti terebant, & deglutiebant cibum, nec illum transmittiebant in partem, in qua natus esset conuerti in substantiam eius viuentis, quod illum fumeret: quare solum similitudine quadam translaticid dicebantur comedere. Augustinus tamen epistola 49. qu. 1. & in lib. 13. de Ciuitate Dei cap. 22. innuere videtur, eos verè comedisse, esto non propter indigentiam: quamuis hoc posteriori loco addat, posse id in dubium vocari. Idem habetur lib. 3. de mirabilibus sacrae Scripturae ca. 14. tomo 3. operum Augustini: liber tamen ille non est Augustini: nec multum mirandum est, quod id senserit Augustinus, cum Angelos crederet esse corporeos, atque adeò animalia: Scorus in 2. dist. 8. qu. 1. aliunde motus est, vt affirmaret, Angelos in corporibus assumptis verè comedisse: nempe quia credit comestionem non esse operationem vitalem. At reuera autoritas illa Tobiae cap. 12. satis aperte innuit illum non esse veram comestionem. Idemque persuadet explicatio verè comestionis quam adiecit. Quare dicendum est cum Diuo Thoma hoc loco ad quintum illam non fuisse veram comestionem.

Senti sententia reuocatur.

Angeli assumunt corpora non propter se, sed propter nos.

A loco sine definitione & mensura, quod ita propter immensitatem suae essentiae & substantiae, est in spacio, vt nullis finibus illius contineatur, sed vbique sit in toto spacio infinito, quod à centro vniuersi in omnem partem supra omnes orbes caelestes, ultra quam allequi possumus cogitando, protenditur, quod totum potest syncategorematicè replere corpore, hoc est, non tantum illius, quin maius in infinitum: quod Deo conuenit, vt quaest. 8. ostendimus.

Porro duobus modis potest dici aliquid esse in loco definitiue iuxta modum explicatum. Vno actu, quia videlicet ita de facto est in tanto loco, vt non sit in maiori, siue eodem genere existendi in loco possit esse in maiori, siue non. Altero etiam potentia, quia videlicet, eodem genere existendi in loco, non potest esse in maiori. Si ergo sphaera spacij, in quo Angelus aliquis possit esse simul sit vnus leuca: Angelus verò ille contrahat suam substantiam ad existendum solum in dimidio illius (quod inferius ostendetur efficere posse pro sua libertate) erit quidem Angelus ille in illa dimidia leuca definitiue priori modo, non verò posteriori.

Duobus modis dicitur aliquid esse in loco definitiue.

B Obserua deinde, Deum duobus modis dici esse in spacio. Vno, simpliciter: quo pacto sine vlla propria definitione ac mensura dicitur esse vbique. Alio modo replentiue, hoc est replendo illud corporibus: quo pacto solum est in eo spacio, quod replent corpora. Quia ergo modus hic, quo Deus in spacio rebusque creatis existit, mensura certa, certisque terminis concluditur, non quidem quoad quantitatem spacij, in quo eo modo esse potest, sed in quo de facto est, posset concedi eo genere existendi esse definitiue in loco, iuxta priorem modum ex duobus explicatis; non verò iuxta posteriorem. Quamuis numquam absolute concedendum sit, nec asserendum, Deum esse in loco definitiue: sed cum addito & distinctione, nempe replendo locum, & quoad spacium quod de facto replet: non verò quoad illud, quod sua omnipotentia replere potest.

Deus vsq; in loco.

C Licet modus, quo corpus Christi sub speciebus sacramentalibus existit, rationeque earum, in spacio, quod ipsa occupant, suum peculiare nomē habeat, appelleturque existentia sacramentalis. Ac licet corpus Christi existere eo modo possit, non in tot hostiis, quin in pluribus, & non in tanta quantitate specierum, quin in maiori: quia tamen in quocumque temporis puncto, est in hostiis certis ac definitis, & in vnaquaque earum est sub certa quadam quantitate, atque adeò modus ille existendi terminum ac mensuram eo modo recipit: concedi etiam posset, in quocumque temporis puncto esse Christi corpus definitiue in hostiis consecratis, quae tunc sunt, & quoad singularem existentiam, quam in vnaquaque designata hostia habet, esse definitiue in quantitate illius hostiae: iuxta priorem sensum ex duobus explicatis, quibus aliquid dicitur esse alicubi definitiue: non verò secundum posteriorem. Numquam tamen sine distinctione concedendum est, corpus Christi in sacramento altaris existere definitiue, sed, loquendo simpliciter, solum est asserendum; ibi esse sacramentaliter: qui existendi modus supernaturalis, ac peculiaris est corpori Christi.

Esse corporis Christi in Eucharistia sacramento an sit esse definitiue.

D Esse in loco definitiue (sumptum communissimè, vt de eo haecenus locuti sumus) subdiuiditur, in esse in loco per commensurationem cum eo, ita scilicet, vt quanta est vera aut imaginaria quantitas loci, tanta sit locati, & è contrario, & in esse in loco definitiue, sumpto vocabulo praesè, prout ea so-

Subdiuisio.

QVÆSTIO LIJ.

De comparatione Angelorum ad loca.

ARTICVLVS I.

Vtrum Angelus sit in loco.

DISPVATIO VNICA.

V T disputatio hæc dilucidior sit in quinque membra sequentia erit diuidenda.

MEMBRVM I.

De variis modis existendi in locis.

V M P T O loco latè, vt dicitur, non solum de superficie corporis continentis, sed etiam de spacio, siue illud corpore sit repletum, siue non, quo pacto qu. 8. artic. 1. disput. 3. ostendimus extra cælum esse infinitum spatium. Esse in loco latissimè sumptum, diuiditur in esse in loco definitiue, & in esse in loco sine vlla definitione ac mensura. Illud dicitur esse in loco definitiue, quod ita est in tanto finito loco, vt non sit in maiori. Illud verò dicitur esse in

Esse in loco diuiditur in duo membra. Quid sit definitiue in loco esse. Esse in loco per commensurationem quid.

Christus vsq; in loco.

